

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhia pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Urmările sistemului.

Sibiu, 24 August n.

Nu mai încapă nici o îndoială, bôla de care suferă statul nostru, și în consecință întreaga monarhie austro-ungară, a eșit de mult din cadrele unei obicinute crize ministeriale, ca și care ar fi să fie aceea cu a cărei rezolvare se fac tocmai acum încercările necesare la Budapesta. Bôla e cu mult mai mare, căci a atins însuși sistemul de guvernare, *dualismul*, pe care se află clădită politica internă și externă a monarhiei noastre. Bolnav e deci dualismul, grație nepriceperii celor încredințați cu îngrijirea lui, și mare minune are să fie, dacă din criza prin care trece, dualismul va pute să iese întreg și tefăr.

Rane grave i-au dat dualismului înseși guvernele cele două din urmă ungare, cari, pôte-că fără voie, au permis kossuthistilor să se pună stăpâni pe situația politică din Ungaria, și să ajungă să dicteze condițiuni de pace, cari însă tind tocmai la nimicirea completă a dualismului și la înlocuirea lui cu *uniunea personală*, — deocamdată.

Guvernul lui Széll n'a pășit, așa cum trebuia să pășescă din capul locului, cu destulă energie în contra esageratelor pretențiuni ale kossuthistilor, ceea ce a dat ansă la combinațiuni și presupuneri, că guvernul încă e de acord cu kossuthistii în chestia concesiunilor cerute pe tema militară, și astfel încurajați au fost kossuthistii, dar încurajați au fost și cei de a casă, cari tot mai mare nădejde prindeau, că aspirațiunile lor naționale vor fi realizate, când au vădit cu câtă bunăvoință sunt primite multele deputațiuni din afară, din partea presidentului camerei ungare, conte Apponyi Albert. Pe calea aceasta s'a creat apoi legenda, că *întregă țera* e cu kossuthistii, și că *întregă țera* cere împlinirea postulatelor naționale, precisate din partea lor.

A urmat apoi guvernul contelui Héderváry, care a făcut o greșelă și mai mare: a intrat în pertractări formale cu kossuthistii, făcându-i astfel și mai închipuiți și și mai pretensivi.

În urma greșelilor acestora comise din partea guvernelor au ajuns kossuthistii să dispună de o putere dictatorială în statul ungar, — ca minoritate parlamentară, — și să facă imposibile guverne rezimate de altcum pe o majoritate puternică și compactă parlamentară. E foarte natural deci, că succesele de până acum, de cari s'au bucurat kossuthistii, nu i lasă să steie pe loc, și îi împing tot mai departe și tot mai mult pe calea apucată, fiindcă după vorba veche: mănecând vine apetitul, ear' kossuthistii sunt deja bișnor la apetit.

Vorba e însă, cum de au putut ajunge lucrurile acolo unde au ajuns, anume, ca o minoritate parlamentară să domineze situațiunea, contrar principiului fundamental al parlamentarismului, după care majoritatea dispune, decretază, guvernează, ear' minoritatea n'are alt rol de cât de a controla și critica?

E o urmare firească această a politice greșite, inaugurată de mult în statul nostru, politica de a scôte naționalitățile nemagiare din parlament și

a compune un parlament omogen magiar.

Pe cine represintă minoritatea kossuthistă în dieta țerii? Pe Magiari, adevăratul popor magiar, pentru-că deputații kossuthisti sunt recrutați aproape exclusiv din cercuri cu populațiune magiară.

Kossuthistii represintă deci în parlament adevăratele tendințe și aspirațiuni ale poporului magiar.

Dar' formeză ôre poporul magiar *țera întregă*? Nu! Țera întregă o compun Magiarii cu celelalte naționalități împreună, cu naționalitățile, cari la număr formeză majoritatea față de Magiari.

Sunt naționalitățile nemagiare de o părere cu Magiarii în chestiile militare? Nu! De parere tocmai contrară.

Cine represintă însă în dieta naționalitățile, populațiunea nemagiară a țerii? Deputați de naționalitate earăși *magiară*, cari natural, că în chestiile de caracter pur național magiar nu pot să meargă altcum de cât alături cu kossuthistii, fie și în mod tacit, așa cum s'a întâmplat și se întâmplă acum, în chestia militară.

Iată deci unde e de căutat isvorul răului: în sistemul greșit de guvernare, inaugurat de-o dată cu dualismul. În scôterea din viața publică a acelora, cari dacă și-ar avé rolul lor corespunzător în conducerea de stat, ar sări cu totă energia întru apărarea integrității monarhiei și a unității sale, atât de necesară pentru a și menține nimbul și vaza ca mare putere europeană!

Situația de astăzi, foarte îngrijitoare de altcum, e deci rezultat al sistemului greșit eșit din însuși dualismul acum periclitat, e rodul și urmarea unei politice necorespunzătoare dreptății și echității, inaugurată de multă vreme față de naționalitățile nemagiare din statul ungar. Și tocmai de aceea, naționalitățile nemagiare sunt mult îngrijorate de sorțea monarhiei, dar' vedem și constatăm, că nu se prea pot însufleși pentru apărarea dualismului, despre care știu că a dat naștere unui sistem de guvernare, pentru ele nu prea fericit și nu prea multămitoriu, unui sistem greșit, care și dacă va căde, pentru ele nu însemnă nici o pierdere.

Iată cum se răsună deci, mai curând ori mai târziu, ori-ce politică greșită. Cei în drept ar face bine dacă ar scôte învățăturile necesare din acest fapt.

Acțiuni bune pentru salvarea poporului. Septemăna trecută, Luni, Marți și Miercuri s'a ținut în Budapesta al doilea „curs social creștin”, cercetat de preste 600 credincioși r. catolici: preoți, profesori, învățători, inteligență, industriași, sosiți de prin toate părțile țerii. Scopul acestor cursuri, inițiate de „asociația regnicolă a reuniunilor catolice”, este discutarea mijloacelor prin cari poporul să fie apărat contra influinței socialiste, întărindu-l în credință, reținându-l de la beție și indeletniciri stricătioase, și ajutându-l să și pôte crea stare materială mai multămitoare. Șeseprezece disertațiuni s'au ținut în cele trei zile cât a durat „cursul”, tractând toate mijlocele cari — între împrejurările date — pot ajuta la realizarea scopului urmărit. Într-acestea s'a pus deosebit pond pe activitatea preoților și învățătorilor cu privire la înființarea de: reuniuni de adulți, tovărășii agricole, societăți de consum, biblioteci populare, cabinete de lectură pentru popor și preste tot cu privire la tot ce atinge viața psihică și fizică a poporului. „Să apé-

răm satul — a zis unul dintră vorbitori. Într-aiu de nimicirea religioasă-morală, apoi de crida materială, ce sigur ar urma nimicirii religioase. Datorința acesta revine factorilor constructivi ai satului: preotului, învățătorului, proprietariului de pământ, primăriei și — deputatului dietal. Mijlocele și ocașiunile acțiunii de salvare sunt: biserica, societățile religioase, școala, zilele de Dumineci și sârbători, reuniunile de adulți, cabinetele de lectură, asociațiile creștine, oprirea șezetărilor și balurilor de copii, reținerea poporului de a căde în ghiarele usurarilor, de la lux și de la facerea de datorii”.

În această direcție au fost ținute toate cele 16 disertații, din cari se vede, că cercurile catolice se îngrijesc mult de starea poporului lor. La noi încă este teren destul pentru asemenea acțiuni, numai zel și bunăvoință să fie. Înaltpreasfinția Sa dl metropolit și archiepiscop Ioan de nenumerate-ori a atins aceste chestiuni în pastoralele și circularele sale. Durere numai, că cei chemați să pună în practică ideile salutare ale Înaltpreasfinției Sale, — până acum nu s'au prea rupt cu lucrul.

Mersul crizei.

— Ultime informațiuni. —

Ascultarea bărbăților de stat magiari s'a început și se continuă în palatul regal din Buda. Afară de cei numiți în numărul trecut au mai primit invitate pentru a se prezenta la palat: ministrul de finanțe Lukács, ministrul de agricultură Darányi, și Max Falk, directorul ziariului „Pester Lloyd”.

Vineri au fost primiți în audiență: contele Csáky, contele Apponyi, contele Károlyi Sándor și contele Andrássy Gyula.

Sâmbătă cel întâiu primit a fost ministrul comun de externe, contele Goluchowski care pe cale telegrafică a cerut să i-se acorde o audiență grabnică, probabil în chestia evenimentelor din Macedonia, unde răscôla a izbucnit cu totă tăria. (Contele Goluchowski, avusese înainte de a pleca la Budapesta o lungă întrevedere cu prim-ministrul regatului român, dl D. A. Sturdza, care în trecerea sa spre casă se opriese la Viena).

A urmat apoi ascultarea contelui Szapáry Gyula, a lui Wekerle și a lui Hódossy.

Duminecă a venit la rënd, pentru a fi ascultat, baronul Bánffy, Hieronymi Károly, și contele Zichy János, ear' astăzi, Luni, vor fi primiți în audiență ceilalți, anume: Széll Kálmán, contele Tisza István, Falk Miksa, și ministrii Lukács și Darányi. Toți cei ascultați au dat Corónei sfatul să facă concesiuni națiunii magiare, pentru-că pacea și liniștea numai pe calea aceasta se pôte restabili. Afară de acesta, contele Apponyi a propus Monarhului să cheme la palat și pe kossuthisti, pentru a le asculta dorințele, dar' M. Sa și-a esprimat părerea, că nu pôte sta de vorbă cu ômeni cari și-au călcat cuvântul.

Maiestatea Sa, după cum spun cei primiți în audiență, e foarte abătut, se plânge că e bolnav, se simte rău, îl nepăciuesc nervii, și asupra tuturor a făcut impresia că e foarte îngrijorat.

Despre rezultatul audiențelor acordate, în formă pozitivă nu se știe nimica; dar' totuși din puținele cuvinte pe cari le scot din gură cei primiți la palat, s'a format credința, că Maiestatea Sa nu va face alte concesiuni afară de cele acordate deja guvernului lui Széll. Maiestatea Sa stă pe punctul de vedere că nu pôte permite schimbări

în organizarea armatei, cari numai furtună pot să producă în Austria, și cari n'ar avé de urmare, de cât *sguduirea unității armatei*. Maiestatea Sa nu pôte să împlinescă deci dorințele Magiariilor; dar' nu și va călca nici jurământul pus pe constituția țerii; în mod absolutistic nu va guverna, ci mai bine va — **renunța la tron.**

Situația devine deci tot mai încurcată, și nu sunt prospecte, ca criza să fie rezolvată în cursul săptămânii în care am intrat.

Principele Nicolae-Ferdinand.

Nou născutul principe român va primi din botez numele Nicolae Ferdinand. Ear' despre nașterea sa a fost publicat următorul buletin medical:

„Astăzi, 5 August 1903 (18 August n.) la 10 ore și 10 minute dimineț, A. S. Regală Principesa Maria a dat naștere unui principe. Atât A. S. Regală cât și micul principe sunt în perfectă stare de sănătate. Doctor Cantacuzino. Sinaia, Castelul Pelișor, 5 August 1903.”

Evenimentul a fost depeșat numai decât la Gastein, M. Sale Regelui Carol, care a adresat de acolo Principelui Ferdinand o călduroasă telegramă de felicitare.

La București știrea a sosit abia Marți după amiază, dar' la moment a pus capitala statului român în stare de sârbătoare. Casele au fost pavasate, ear' s'era iluminat.

La orele 8 apoi, detașamente de soldați din regimentele 1 de roșiori, al 2-lea și al 10-lea din artilerie, cu torțe, având în frunte musica regimentului 4 Ilfov nr. 21 și sub comanda a 4 dni oficeri, pornesc de la comandamentul Corpului II. de armată, în sunetul marșului de retragere și al uralelor mulțimei și copiilor adunați acolo.

Percurg str. Știrbeiu-Vodă, Berzei, Bulvardele Elisabeta, Academiei, str. Colței și prin strada Vămei trec pe calea Victoriei în dreptul Palatului.

Aci, soldații, mulțimea și copiii izbucnesc în urale entusiaste și se opresc în dreptul grădinii Episcopiei, unde musica execută diferite bucăți.

De altă parte, la aceeași oră, trupele din tabăra Cotroceni, compuse din soldați ai regimentului 3 călărași, 6 și 21 infanterie și din batalionul 8 vînători, în frunte cu musica regim. 6 Mihail-Vitezul, pornesc din tabără pe calea Cotroceni, str. Francmazonă, Berzei, Buzzești și calea Victoriei.

Trupele erau precedate de sute de copii din toate colțurile Capitalei și din toate straturile societății, pășind în cadența marșului înălțător al muzicii și izbucnind în urale la fie-care moment.

Marți, la orele 6, în castelul Pelișor, de față fiind principele Ferdinand (care era foarte vesel), ministrii Stănescu, Costinescu, Brătianu, Lascar și Stoicescu, apoi Ioan Kalinderu, generalul Robescu și majorul Grecean, primarul Sinaiei a luat următorul act de naștere:

„Numărul 44. Din anul 1903, luna August, ziua 5, s'îl vechiu, orele 6 p. m. Act de naștere al Alteței Sale Regale Principele Nicolae, de sex bărbătesc, de religie ortodoxă, de naționalitate română, născut azi de dimineț la orele 10 și 10 minute, în castelul Pelișor, din această comună, Sinaia. Fiu legitim al Alteței Sale Regale principele Ferdinand al României și al Alteței Sale Regale principesa Maria a României, născută principesă de Marea-Britanie și Irlanda, ducesă

de Saza; Alteța Sa Regală principele Ferdinand fiind în vîrstă de 37 ani, ear' Alteța Sa Regală principesa Maria în vîrstă de 27 ani, amîndoi aflați cu residența în castelul Pelisor din această comună Sinaia.

„Tote acestea, după declarațiunea ce ni-s'a făcut de Principele Ferdinand, tatăl, care ni-a prezentat și copilul. Întăiul martor a fost dl Eugeniu Stătescu, ministru de justiție al regatului și president al consiliului de ministrii ad-interim, domiciliat în București, stada I. C. Brătianu, în vîrstă de 66 ani; al doilea martor a fost dl Emil Costinescu, ministru al finanțelor, domiciliat în București str. I. C. Brătianu, în vîrstă de 59 ani, cari martori au subscris împreună cu tatăl declarant și cu noi acest act, după ce s'a cetit în întregul lui.

„Constatat de noi, G. Manolescu, primarul comunei Sinaia, și oficer al stărei civile, conform legii. Declarant (ss) *Ferdinand*, Principe al României. Martorii: (ss) Eugeniu Stătescu, Emil Costinescu.

„P. conf. D. Rădulescu. Primariu și ofi- cer (ss) G. Manolescu. Secretariu D. Rădulescu. 1903 August 5“.

După redigirea actului, dnii ministri și primariul au felicitat pe Principesa și li-s'a prezentat noul născut, care se zice că este foarte frumos și voinic.

La orele 8 s'era s'a făcut și în Sinaia o mare retragere cu torțe de cătră batalionul de vînători, cu muzica în frunte, prin tot orașul, care era iluminat și decorat.

La popota oficerilor s'au tras focuri de artificii. Domnea mare entuziasm și veselie în toate părțile. S'a dat un prânz la castelul Pelisor, la care au fost invitați și ministrii.

Afară de actul de naștere, redactat conform regulilor, de cătră primariul din Sinaia, a mai fost formulat și un alt act de naștere pentru familia regală. Acest act a fost compus de dl Stătescu, ministru de justiție, ca notariu al familiei regale, și a fost contra-semnat de dl Buzdugan, secretariu general în ministeriul de justiție.

Actul a fost compus în două exemplare, din cari unul se va păstra în arhiva familiei regale, ear' altul se va depune în arhiva ministeriului de justiție.

Botezul îl va primi nou născutul principe după legea gr. orientală, amăsura conștiinței ferii.

De la sate.

— Sfințire de biserică în Tilișca. —

— 19 August n.

Măreț se înalță dintr-o vale strîmtă, dar' romantică, biserica comunei Tilișca. Alăturea cu ea e fîca-sa, școala, pildă de vrednicia înaintașilor nostri. Menite au fost ambele în trecut, și menite sunt și astăzi să ne înalțe sentimentele morale și naționale. Nu se cade deci, ca aceste instituțiuni nebagate în seamă să le lăsăm, ci din vreme în vreme după trebuință să le înfrumșetăm, pentru-ca atât mai înalțați să ne simțim în ele.

Simțitu-s'a trebuință, ca biserica noastră să se picteze și înfrumșezeze din nou, ne mai corîspunzînd pictura învechită de vremuri și ne mai potrivindu-se cu demnitatea unei case dumnezeiești. Găsit-u-s'a un creștin cu dare de mînă și evlavios, *Ion Popa Zeic*, care anume pentru acest scop, — din 10,000 cor., dăruite pe sîma bisericeii din loc, — a dat 2000 cor., și altul, *Ion Frăcea*, 200 cor. Ear' comitetul parochial, în frunte cu presidentul paroch *Ioan Iosof*, care mult a ostenit până a vîdut casa Domnului de nou împodobită, — a pus pe lîngă suma donatorilor, din fondul bisericeii, — rod al muncii înaintașilor, — ceea-ce a mai fost de trebuință. Astfel haină nouă, haină de mirsă a îmbrăcat biserica noastră.

Duminecă în 3/16 August a fost sfințită prin mandatarul Escelenței Sale Domnului Metropolit *Ioan*, prin dl protopresbiter trac-tual *Dr. Ioan Stroia*, asistat de dl prof. sem. *Dumitru Cuntan* și preoții locali. — Pe cît de cu dragoste au contribuit donatorii cu sumele numite pentru înfrumșetare, pe atît de înalțător și evlavios a decurs actul sfințirii. Vocea plăcută a dlui protopresbiter a înalțat frumșeța actului și credincioșii cu evlavie îi sorbiau cuvintele de pe buze. La finea serviciului dl protopresbiter a ținut o predică instructivă.

Născut din sinul poporului și cunoscînd ce se petrece în inima lui, cuvîntul dlui protopresbiter din inimă a fost pornit, la inimi a ajuns. „Două lucruri, — zice domnul protopop — „se recer acum după-ce vî vedeți casa Domnului așa înfrumșetată. Domnul s'fi în ea, s'fi o umplă cu duhul seu cel sfînt, s'fi și reverse darul său asupra ei, și un popor care s'fi o cerceteze și s'fi se rîge cu duhul și cu adevărul. Ochiul Domnului și mîna lui cea tare pentru totdeauna asupra acestei biserice s'fi s'fi, pîzindu-o sub aripile sale de toate ne-ajunsurile vremurilor. Lăcaș s'fi plăcut s'fi și ia Dzeu într'însa, ear' voi s'fi vî deschideți inimile vîstre, ca s'fi între împăratul mării“. — Îndemnă pe popor, s'fi se lipescă strîns de biserica. „Lipiți-vî cu toții de mama biserica și ea ne va fi în aceste timpuri grele întocmai ca strămoșilor nostri, o puternică forță, — și încheie cu cuvintele: „Dîmne Atotputernice pîrinte, făcîtorul cerului și al pămîntului, vîdutele și nevîdutele, trimite darul Tîu asupra acestei biserice și asupra filor Tîi. Ear' Tu unule născut, mîntuitorul și rîscumpărătorul nostru, Dîmne Iisuse Christîse, care ai făgăduit învîțăcelor și credincioșilor Tîi, că cu ei vei fi până la sfîrșitul vîcului, primește înfrumșetarea acestei biserice, ca semn al credinței, ce credincioșii acestei parochii Tîe Tî-au adus, și fă acest locaș — locaș iubit și sfințit al Tîu. Ear' Tu duhule sfînte, mîngăitorul și întăritorul nostru, revarsă darul Tîu cel prea sfînt, înnoște-ne pe noi totdeauna în acest sfînt locaș. Așa, Treime sfîntă și nedespărțită, binecuvîntă zina de azi, binecuvîntă biserica a-căsta, binecuvîntă pe credincioșii adunați azi aici și îi întărește cu darul și cu iubirea Ta de ômeni totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor, amin“.

După sîvîșirea întregului ceremonial s'a dat un banchet, unde s'au rostit mai multe toaste. Dl protopresbiter ridică întăiul toast în sănătatea donatorilor, lăudănd în deosebi fapta lui *Ion Popa Zeic* și arătându-l ca pildă poporului și fruntașilor, cari au participat la banchet. — *P. Juga* sen. închină pentru dl protopresbiter, care în calitate de mandatar al Înaltpreasfințitului Domn arhiepiscop și metropolit, cu o rară solemnitate a condus actul sfințirii. — Dl prof. sem. *D. Cuntan* toastă pentru poporul din Tilișca. „S'fi fie tîneretă mamei (biserica) și ficei (școala) aceea, care întînereste tot poporul“, zice. E mîndru, cînd își vede aici o sîmă de elevi, întrî cari și pe dl protopresbiter. — Închină apoi *P. Juga* jun. pentru pîrintele profesor Cuntan, care dîmpreună cu alți bărbați vrednici ai nîmului nostru a dat poporului român o generație tîneră, crescută întru mărirea lui Dzeu și pentru fericirea nîmului. — *C. Cristiu* toastă pentru preoții și învîțători. „Imi saltă inima de bucurie, sufletul mi-se înalță, cînd vîd, că preoții și învîțătorii lucră la înaintarea poporului“. — Dl protopop îndemnănd inteligența și fruntașii poporului la bună înțelegere și armonie, care pîte să ne înalțe pe noi Români, închină pentru comitet. — *Simion Gligor* fruntaș din popor, își manifestă dragostea sa și a conmembrilor săi din comitet, cu care conlucră la bunul mers al afacerilor bisericești și școlare locale, și închină în sănătatea donatorului *Ion Frăcea*. — *Bratu* vorbește pentru mîestrii cari au pictat biserica și îndeosebi lăudă mîestria română, reprezentată prin dl *Preda*, care a lucrat partea din lemn a frontului. Își es primă apoi fericirea, de care e cuprînsă inima lui și a întreg poporului din Tilișca, că cu această ocaziune avem în mijlocul nostru ôșpeți aleși, chiar și din România. — Dl profesor *Timuș* din România își exprimă admirațiunea față de țeranii nostri. „Sunt fîi de țeran din România liberă. Imi arăt admirațiunea mea față de dvîstrî, frați țeran, pentru iubirea ce o aveți pentru școlă și biserică. Am ocaziune să constat privindu-vî pe dvîstrî, că până cînd munții și vîile vor fi, românul va trăi. — *Comanici* își exprimă dorința de a vedî pe toți fîii nîmului nostru românesc uniți în cugete, uniți în simțiri, și dorește satului nostru o trînică bună înțelegere.

Vesel ca și dispoziția noastră s'a sfîrșit banchetul. N. C.

Din Brad.

— Miliție în Brad. — Teatru și petrecere. —
— Manevrelle. —

Brad, August 1903.

Timp de vre-o trei sîptîmîni opidul Brad, centrul minarilor ascunși în sinul munților metalici ardeleni, ca s'fi scîtă aurul cel prețios, s'a schimbat în tabără militară.

Regimentele 31 și 64, numîroși călîreți și tunari aședăți în Brad, Baia-de-Criș și Criscior au prefăcut institutele publice și casele private în birouri și cuartire militare.

Se pare că trăim într-o lume nouă — lume militară.

Fiînd comanda trupelor în Brad, ni-au vizitat ôșpeți aleși, ca comandantul corpului din Sibiu, generalul de cavalerie de Probat, comitele-suprem *Barcsay*, etc. Brigada întregă a fost condusă de general-majorul *Emil Nestor*.

Brădenii și cei din jur au arătat adeseori semne de simpatie față de miliție. Au aranjat serate, teatre, excursiuni în minele de aur și cărbuni, și vînatîre prin păduri, etc. așa că apărătorii patriei și tronului vor fi dus cu sine suvenirii plăcute.

Flîrea tinerimii nîstre în frunte cu iuristul *Cornel T. Albu*, stipendist al fundațiunii „Goșdu“, a aranjat la 13 August o producțiune teatrală în favorul fondului „Șaguna“ de la gimnasiul român gr. or. din Brad.

Fondul „Șaguna“ are menire mîrîță. Din el an de an se serbeză onomastica regeneratorului nîmului nostru din patria ungără și se dau premii de cătrî școlare elevilor diligenți, și morali, dar' miseri. Tot atît de laudabilă e și intențiunea tinerimii de a atrage atențiunea publicului distins asupra memoriei „Marelui Andreiu“, în jurul faptelor căruia trebuie să se concentreze tinerimea și poporul, ce aspiră la un viitoriu mai demn de sine.

Românul ține minte, venerăză memoria bărbaților săi, cari își jertfesc viața pentru a nîmului mîrire.

Pentru producțiune s'a angajat muzica militară de la reg. 31 și s'au invitat în persônă toți factorii conducători: militari și civili. Cînstel lor, căci s'au și prezentat.

În frunte cu generalul *Emil Nestor* ne-au onorat cu prezența colonelii *Klein*, *Arendt*, *Franz*, *Bogdan* și numîroși oficeri, apoi dir. *Menking*, protopretorul *Krasznay* cu soția, etc. Inteligența română din loc și jur încă a fost la înalțimea chiamării sale. A dat la o parte ori-ce necazuri familiare și s'a prezentat în număr frumos, așa că sala cea spațioasă de la „Hotelul central“ și curtea, fiind ticsuite de public ales, s'au dovedit prea înguste. Ar fi venit și mai mulți, dacă căldura din cuptor și lipsa de spațiu nu i-ar fi refînut, — de sigur: nu ca s'fi admire arta unor diletanți de la țîră, ci să arete interes față de poporul a căruu tinerime insufletită tînde spre cultură și progres.

Piese „Florin și Florica“ de *V. Alexandri* și „Vacanții“ de *M. Baiulescu* au fost predate cu succes. Diletanții: *Cornel T. Albu*, *Roma Costin*, *Olimpia Omata*, *Veturia Rimbaș*, *I. Dordea*, *Adam Damian*, *Aurelia Costin*, *I. Andreiu*, *St. Albu*, merită lăudă și recunoștiință, căci s'au achitat pe deplin, și pe lîngă că ni-au causat o sîră plăcută, au contribuit și la mărirea unei instituțiuni umanitare.

După producțiune — drept prîndere de post — s'a încins o horă mare și frumoasă amestecată cu valse, polce, ardeleni, cuadrile etc., care a durat până în zori de zi. Soldați și civili, tineri și bătrîni au jucat împreună, făcîndu-și voie bună.

Duminecă la 3/16 August trupele au pîrăsit Valea-Crișului-alb și s'au retras spre Mureș. Imprejurul Devei vor continua în număr mai mare până pe la finea lunei. La începutul lui Septembrie regimentele ardeleni vor înainta parte pe Valea-Mureșului, parte pe a Crișului-alb în jos până la promontoriul Șiriei și Minișului. Aci se vor împreuna într-o singură „oste română“ și vor da asalt asupra celei „ungare“ compuse din regimentele ungurene și bănățene. Cîmpul de luptă va fi șesul Lipovei. Manevrelle vor decurge de la 3—7 Septembrie sub auspiciile *M. Sale* ces. reg. *Franco Iosif I.*, căci sunt „împîrătești“, și vor fi comandate de generalul *Beck*, șeful statului generalilor monarchiei Austro-Ungare. Dr. P. O.

Virtuțile la copii.

De Ioan G. Neamțu.

(Fine).

Respectul.

Respectul față de ômeni de asemenea este o calitate frumoasă a tîneretului. Cel mai frumos esemplu de respectarea celor mai în vîrstă îl vedem în evul vechiu.

Astfel vedem d. e. la Greci, pe cînd se executau jocurile olimpice, unde luau parte și tineri și bătrîni, cum tîneretului primia pe bătrîni stînd în picioare și arătîndu-le cel mai mare respect, neîndrăsnind nici unul să ocupe vr'un loc mai înainte de a fi invitați pentru acesta de cei mai în vîrstă. Frumos semn al venerațiunii față de bătrîni și de respectarea celor mai în vîrstă!

Durere, astăzi este aprîpe pierdut acest respect. Chiar și ceea-ce mai există, adese-ori numai din două isvîre își mîsură originea: din starea socială sau din aceea a averii. Și e foarte adevîrat, că dintrî cei înzestrați cu aceste două calități nu fie-care merită aceea onîre și respect pe care mulți dintrî ômeni îl arată. Sunt însă ômeni cari n'au nici o poziție socială înaltă și nici nu dispun de averi colosale și cu toate acestea ar merita tot respectul în față lui Dumnezeu și a ômenilor. Trist fenomen ni-se înfățișă actual-minte în această direcțiune! Este trist, că la om nu omul, ci starea sau averea este respectată!

Dar' cum vine acesta? Zîlnic o vedem. Dacă vr'un bogat din ôre-care lovire a sorții sîrăcește, s'a sfîrșit cu respectul și onorabilitatea sa; ear' altul de 'și perde funcțiunea, i-s'a dus și respectul. Asupra acestei stări bolnăviciose a societății trebuie ajutat. Facă deci și școala ceea-ce pîte prin o educațiune la locul ei cu copilașii ce 'i are.

În primul loc învîțătorii trebuie să 'și căștige respectul elevilor săi, știînd el singur să deie esemplul cel mai elocînt de respect ori-cui i-se cuvine. Esemplul învîțătorului pîte să influențeze asupra tinerimii școlare mai mult de cît ori-care alt mijloc s'ar încerca de a se întrebuna în această privință.

Sinceritatea.

A treia podîbă a tinerimii este sinceritatea. Ori-care tîner merită să fie iubit atuncî, cînd totdeauna și în toate cauti să umble pe adevîratul drum, încunjurînd cărările false. Totdeauna se spună adevîrat ceea-ce are la inimă.

În viața noastră de astăzi cu multă durere trebuie să facem constatări triste și pe acest teren. Pîte chiar sinceritatea este aceea virtute a omenimii, care e mai mult strîcată, astfel, că după-cum se obicinuește a se zice, astăzi „rar ca corbul alb“ este acela, ce ar vorbi și spune în totdeauna adevîrul și astfel ar fi sincer. Vîcul nostru a luat o direcțiune atît de piezișă în această privință, în cît nimenia nu este sigur, dacă pentru exprimarea vr'unui singur cuvînt adevîrat nu i-se cere explicare ori satisfacțiune? Se vede că tot de aici derivă și acea zîcere, devenită proverb, că: „adevîrul umblă cu capul spart“, sau „spune adevîrul și țî-se sparge capul“.

De-și școala n'ar putî oprî ușor și de odată această stare critică, dar' a o modifica, în tot cazul îi stă în putere. Zîc, n'ar putî s'o oprîscă cu ușurință, pentru-că ceea-ce ea ar clădi în privința acăsta, influența lumii de afară ar dărâma mai înainte de vreme. Acăsta însă n'ar putî fi motiv, ca s'fi nu facem nimic, fiind-că și așa n'ar avî nici un rezultat; din contră, va trebui să influențăm din toate puterile nîstre spre a ajunge la scop, chiar și dacă acăsta nici nu s'ar îndeplîni, liniștiți putînd fi în conștiință, că nu s'a făcut din vina noastră.

Pentru-ca s'fi creștem pe copil să fie drept și sincer, e necesar, ca și noi să fim astfel. Păzescă-se învîțătorii de ori-ce prefăcîtorie atît în invîțăment, cît și în afară de el. Învețe-i pe copii lucruri adevîrate și dacă întîmplător ar greși ceva, aceea să nu hesite a o îndrepta. Fără nici o vîtîmă de considerațiune pîte s'o spună că a greșit, că nu așa, ci altfel stă lucrul. În cursul jocurilor învîțătorii să urmărescă pe copii, pentru-ca s'fi le pîtă cunoște calitățile și slăbiciunile și astfel s'fi pîtă influența cu îndreptări asupra lor, pentru-că ori-ce copil, la joc se arată în adevîrata sa plîsmuire. Atuncî însă trebuie să fie foarte atent, ca nu cumva

copilul să observe că este spionat, pentru-că atunci se ferește, va fi prevădător, se va preface, și totă ostentia învățătorului nu numai o va face să fie fără succes, dar' hotărât c'o face și cu un efect păgubitor.

La pedepse și remunerațiuni învățătorul trebuie să fie foarte precaut și drept, pentru-că ori-cât de puțin, dar' totuși copilul își spune sentința asupra învățătorului. În afară de acesta copilul e aplecat a privi multe lucruri adevărate, ca neadevărate, mai cu seamă dacă acelea-i sunt pe neplac, și când noi acestă aplecare i-am cultiva-o cu neadevăruri. Învățătorul se n'ăibă elevi îmbrăcați cu ea-cepțiuni, șola trebuie să fie o societate în care fie-care membru să aibă aceleași egale drepturi și îndatoriri.

Iubirea de ordine.

Și iubirea de ordine este o virtute, care înfrumusețează pe tiner. Fie cineva elev, funcționar ori meseriaș, îndeplinească și datorințele în totdeauna cu credință, la timp și cu promptitudine.

Nimeni să nu zică sau promită lucruri pe cari e neputință a le satisface, fiind-că astfel și-ar căpăta un epitet nu tocmai convenabil.

Pentru dezvoltarea iubirii de ordine foarte mult poate face învățătorul, dacă singur el este iubitor de ordine. Urmeze regulat în clasă și îndeplinească și îndatoririle. Pregătască-se bine, ear' lecțiile să le țină cu punctualitate. Lucrările scripturistice când le stringe spre corectare, corecteze-le și împărțască-le la timp.

Putem educa copilul pentru dragostea de ordine, dacă îi pretindem să se scole și să se culce la timp hotărât; dacă îi obișnuim a mânca numai la anumite intervale; dacă îi pretindem să se spele și peptene curat întotdeauna, ca îmbrăcăminte, cărțile și toate lucrurile sale să i fie întotdeauna în ordine, ca să urmeze regulat la șolă, dacă i-se dau însărcinări de îndeplinit conform puterilor și vârstei sale. Esecutarea tuturor acestora trebuie să li-se pretindă cu cea mai mare severitate, la început fără nici o explicațiune, ear' mai târziu, pe când în epe a pricepe, copilului i-se poate spune, pentru-ce îi pretindem esecutarea cutărui sau cutărui lucru sau ordin, că nu pentru noi, ci pentru propriul seu folos și bine îi pretindem esecutarea lui. Foarte importantă trebuie să fie cauza, pentru care să i trecem cu vederea neîndeplinirea vr'unei îndatoriri, căci de vom fi îngăduitori, copilul ușor își capătă scăparea, prin care și acopere lenevia. Ear' dacă i-a succes fie și o singură dată a duce în eror pe învățătorul seu, de sigur va mai încerca și a doua, și a mai multa-ora.

Iubirea de patrie.

Mai fie 'mi permis să amintesc și iubirea de patrie, altă virtute împodobitoare a tineretii. Nu vreau să desvolt ce e iubirea de patrie și nici chiar ce este patria. Sunt cunoscute de toți aceste două concepțiuni.

Frumoase exemple despre iubirea de patrie găsim în vechime la Greci și Romani. Noi însă, slavă Domnului — nu trebuie să mergem așa departe, ca să arătăm exemple despre iubirea de patrie. Destule exemple ne arată în privința acesta istoria patriei noastre.

Învățătorul trebuie însă să se însuflețească singur pentru patrie și trebuie să cunoască bine istoria patriei. Cu o predare trăgănată și încurcată foarte greu este de a însuși, este însă și mai greu în cazul dacă nu cunoștem obiectul—materia.

Falsificarea, în scop de a stărni un mai mare efect asupra elevilor, ca să i putem educa în sensul de a deveni patrioți și mai buni, este o necuviință de neiertat.

Modestia, respectul, sinceritatea, iubirea de ordine și iubirea de patrie sunt deci niște virtuți, pe cari ași dori să le ved în posesiunea fie-cărui tiner. Este adevărat, că în afară de virtuțile arătate mai sunt încă multe altele, dar' cele mai de frunte sunt acestea înșirate.

Fiind-că copilul de sine, cel puțin la început, nu poate merge departe în însușirea acestor podobe, de aceea pe lângă părinți numai învățătorul le poate veni în ajutor; și fiind-că din cale afară e de dorit, ca fiii ambelor sexe ai nămelui nostru să fie înzestrați cu aceste virtuți, lmi permit a apela la bunăvoința tuturor învățătorilor nămelui, ca să ne silim cu toții, singuratic și împreună, să

năsuim din toate puterile noastre, ca să ajungem la acest scop, căci numai astfel vom cores-punde importanței noastre meniri, a cărei îndeplinire conștientă cu dreptul o așteptăm de la noi patria și nămelui întreg!

NOUȚĂȚI

M. Sa regele Carol I. al României, cum raportează o telegramă din Gastein, Sâmbătă a făcut vizită regelui Belgiei și duclui de Meiningen, ear' Vineri a primit în audiență pe lordul Rosebery, ministrul-president al Angliei.

† Lordul Salisbury, unul dintră fruntașii barbați de stat ai Angliei, a răposat Sâmbătă seara în castelul de la Hatfield, în etate de 73 ani. Încă din tinerețe a luat parte activă la viața politică (era numai de 23 ani când a fost ales deputat, ear' în etate de 36 ani ajunsese deja secretariu de stat al Indiei). În 1878 fiind ministru de externe, a încheiat cu Rusia contract secret, în care — în schimb pentru-ca Rusia să aibă mână liberă în războiul cu Turcia — a stors pentru Anglia favoruri însemnate. La congresul din Berlin a reprezentat pe Anglia împreună cu lordul Beaconsfield. A fost în trei rânduri ministru-president; de ultima-dată în anii 1894—1901. Acum sunt doi ani s'a retras de pe arena politică, din cauza bălei de inimă și rinichi.

De la curtea română. Asfăzi, Luni, fiind ziua nașterii A. S. R. Principelui Ferdinand al României, s'a oficiat serviciu dumezeesc la Metropolia din București și în toate bisericile din regatul român. A. S. Regală s'a născut în 24 August n. 1865.

Cadeți aspiranți de oficeri. Pe lângă cei dați în numărul trecut au mai fost numiți cu ziua de 18 August n. următorii cadeți-aspiranți de oficeri de naționalitate română: Aurel Georgescu, de la șola de cadeți din Budapesta la reg. de inf. nr. 64. Vasile Bojur, absolvent al școlei de cadeți din Lobsow, la reg. de infanterie nr. 9. Petru Călbun, absolvent al școlei de honveți din Oradea-mare, la regimentul de inf. nr. 6. (În urma cererii proprii, a fost trecut în armata comună).

La prânzul dat în 18 August n. din partea ministrului president Héderváry în Budapesta, din incidentul zilei nașterii M. Sale, a fost invitat și a luat parte și preotul nostru din Budapesta, C. Sa părintele Ghenadie G. Bogoevici.

Școlar. La șola elementară de fete a Reuniunii femeilor române din Sibiu înscrierile se fac în 1, 2 și 3 Septembrie a. c. în orele 8—12 a. m. și 3—5 d. a. în edificiul școlei, strada Morii nr. 8.

Prelegerile se încep Vineri în 4 Septembrie nou a. c.

Acestea se aduc la cunoștință publică spre știre și conformare.

Sibiu, 24 August 1903.

Diracțiunea.

În jurul unui toast. Atât în „Gaz. Trans“, cât și în „Drapelul“ s'a scris, că la banchetul din Baia-mare domnul Dr. Beu a toastat ungurește pentru autoritățile locale de acolo. Șurea e esagerată și eronată, și dl Dr. Beu ne rogă să facem constatarea, că toastul cu pricina a fost rostit românește, și numai repetat și tălmăcit a fost și în ungurește, pentru-ca să fie înțeles din partea reprezentanților autorităților publice din Baia-mare, cari erau de față și despre cari se știa că nu știu românește. Lucrul de altcun nu e nou. S'a procedat la fel și cu alte ocazii. De multe ori s'au ținut toasturi în nemțește, de es. pentru reprezentanți armatei, earăși numai din motivul, că toastul să fie înțeles din partea aceluia cărui în sună, și care, invitat ca oște la masă, merită atâta atențiune, ca aceea-ce avem să i spunem, se i-se spună în limba pe care o înțelege. E act de bună cuviință acesta, care ne șade bine. Nu ne șade bine însă obiceiul de a da lucrurile eronate în lume; și de aceea, ziarele noastre numite sunt rugate să facă rectificarea cuvenită în înțelesul acestei espuneri a faptului, care consună cu adevărul.

Spital de câni. Cetim în ziarele din București, că o domnă, cu numele Frosa Goleșcu, care trăia de mulți ani la Paris, a înecat de curând din viață lăsându-și averea de vre-o 70—80,000 lei prin testament Academiei române din București, cu condițiunea, să dea unei surori suma de 12,000 lei, și unei domne din București alte 12,000 lei, ear' restul să i chivernisească până ajunge la o sumă potrivită, din care să se poată ridica în București un spital mare pentru — câni.

Cas de deces. A decedat în 18 August n. în Sighișoara L. Daniel, procuror regesc în Deva, în etate de 39 ani. Rămășițele pământești i-au fost depuse în cripta familiară din Cluj. Decedatul era anul trecut subprocuror în Cluj, și a avut rol însemnat în procesul „Cărții de Aur“, în care a susținut cu mare patimă acusa.

Daruri pentru biserică. Din Lămnăș (protopresbiteratul Sibiu) ni-se scrie, că mai mulți credincioși au făcut frumoase dăruiri pentru biserică de acolo, anume: Ioan Nădășan, cu soția sa Rachila, au dăruit un stihar alb de giolgu, în preț de 5 corone; Vasile Trifan a cumpărat un epatrafir de mătășă (verde) în preț de 22 corone; apoi Ioan Preșcan cu mirăsa sa Rachila Oltean din fila Mândra au dăruit suma de 40 corone, ear' Achim Oltean cu soția sa Ana, tot din fila Mândra, au cumpărat un rând de odăjdii în preț de 80 corone. Fapte vrednice de laudă și de amintire.

Pentru masa studenților de la gimnaziul nostru român gr.-or. din Brad a binevoit a contribui domnul Iuliu Körmeny, medic în Brad, cu suma de 10 cor., pentru care faptă i-se exprimă pe acesta cale călduroasă mulțămire. Direcțiunea gimnaziului român gr.-oriental.

Prima șolă de gazetărie. Bogătanul Iosif Pullitzer, proprietariu și editor al ziarului american „New-York World“, a fost pus la dispoziția universității din Columbia 20,000,000 de dolari, cu destinațiunea, ca din camelele acestei sume senatul universității să înființeze o facultate pentru gazetărie, întocmai cum sunt și facultățile pentru celelalte științe. Senatul a satisfăcut deja dorinței donatorului, având noua facultate să și înceapă cursurile la 1 Septembrie. Se vor ține prelegeri din: istoria drepturilor și științele juridice, istoria și filosofia jurnalismului, ajustarea literară a ziarelor, reportagiul, redactarea, scrierea prim-articolilor, și administrația ziaristică. Profesori vor fi: rectorul Butler, vestitul publicist Whitelaw Reid, secretariu de stat Hay, Mac Kelway, D. Andrew White, fost ambasador la Berlin, Victor F. Lawson, proprietariul ziarului „Chicago Daily News“ și generalul Taylor.

Cincizeci și cinci ani în serviciul școlei. Sâmbăta trecută s'a serbat în Lébény-Szentmiklós un iubileu, cum rar se întâmplă în tagma iubilanților. Învățătorul director de la șola rom. cat. de acolo, Francisc Kollerits, și-a serbat iubileul de 55 ani de învățătorie, 50 ani de când a obținut diplomă de învățător și 42 ani de când funcționează ca învățător-director la șola amintită. Din acest prilej episcopul conte Nicolae Széchenyi a trimis iubilanțului scrisoare de felicitare, ear' reprezentanța comunală i-a votat o rentă anuală de 100 corone pe tot timpul cât va mai trăi.

O sărutare scumpă. Judecătoria din Hasting (Germania) a osândit la închisoare de patru săptămâni pe un flăcău de acolo, fiind-că a sărutat în dans pe dansatoarea sa, fără ca ea să i fi dat voie. — Dar' dacă i-ar fi dat voie?...

Petrecere în Seliște. „Reuniunea meseriașilor“ din Seliște aranjează petrecere cu joc Duminecă în 30 August st. n. la „Netedul“. La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va amâna. Invitări speciale nu se fac. Intrarea benevolă. Comitetul aranjator.

Petrecere în Reteag. Tinerimea academică din jurul Reteagului va aranja la 30 August 1903 în comuna Reteag (Retteg) restaurantul din loc petrecere cu dans. Venitul este destinat în favorul nouedificării școle române din loc. Inceputul la 7½ seara. Spre stință: Trenul sosește în gara locală de către Bistrița la 7 ore a. m. și 3 p. m. De către Cluj—Dej—Zelau la 11 ore a. m. și 7½ seara. Suprasolvirile maritimose se vor primi cu mulțămire și se vor cuita prin ziare.

Cărți și reviste.

Au apărut:

Anuarul VI al „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, pe anul 1902—1903. Pe estensiune de 196 pagini 80 mare conține: lista comitetului societății, lista bărbailor de încredere ai comitetului (a căror misiune e să facă propagandă în favorul societății), discursuri și disertațiuni rostite la adunarea generală ținută în Bistrița, raportul secretariului Dr. I. Blaga asupra mișcării teatrale în 1902, biografia fostului membru fundator Iosif Hossu, răposat în 1897 (cu portret), apoi rapoartele prezentate adunării din Bistrița, procesul verbal al acelei adunări, telegramele trimise adunării, lista membrilor

și lista comunelor în cari s'au dat reprezentațiuni teatrale în anul 1902.

„Anuarul“ s'a tipărit în Brașov (tipografia A. Murășian) și costă 2 corone.

Notă oficială.

Atragem atențiunea onorabelor oficiali și episcopii parohiale, că termenul statorit prin circulariul din 3/16 Maiu nr. 4254 Epitr. referitor la administrarea taxelor sidi-xiale restante, către cassa archidiececană, — a expirat, drept ce în interesul ordinii și bunei administrațiuni se impune achitarea chiar și pentru evitarea neajunsurilor împreunate cu incassarea prin alte organe, abstrăgând de la speșele ce se fac.

Din public.*)

Dare de seamă și mulțămire publică.

Producțiunea teatrală-declamatorică aranjată din partea tinerimii studiöse din Topârcea la 9 August a. c. a fost bine cercetată și încoronată de succes frumos, și material. Venitul brut 97 cor.; venit curat 40 cor., ear' restul de 57 cor. spese.

Cu acesta ocaziune au încurs pentru scopul petrecerii, augmentarea bibliotecii populare din loc, următoarele contribuiri benevole:

Fără a participa au trimis oferte dl Dr. Nicolae Vecerde, director de bancă în Brașov, 10 cor.; Nicolae Macrea, contabil, Hunedóra, 5 cor., și Aurel Decei, vice-notariu în Gurariului, 2 cor.

Încurs cu ocaziunea producțiunii seara la cassă: De la dl Takács Ludovic, Ocna, 4 cor.; Avram Savu, inv., Ocna, Vasile Greavu, inv., Gârbova, Simion Barțan, inv., Slimnic, câte 3 cor.; domna Elena Mosora, Sighișoara, dna Maria Negru, Sighișoara, Isaia Henteș, paroh, Ocna, doăra Ana Nicola, Sibiu, Nicolae Olariu, iurist, Rășinari, Ioan Fanea, not., Săsăuș, Ilie Popa, comerciant, Amnaș, Nicolae Schiau, not. pens., Vasile Suciu, paroch, N. Hudișan, primariu, Oprea Mosora, comerciant, Iacob Manuil, not., Topârcea, câte 2 cor.; Familia Cristea, din Ocna, 2 cor. 40 bani; Zenovie Popovici, cand. de preot, Săsăuș, Chirion Bănda, iurist, Ioan Tanase, inv., Ludoș, și Nic. Tanase, câte 1 cor. 20 bani; Ioan Aleman, Ioan Muntean, Ioan Moldovan, N. Lupu, Nicolae Isac, paroch, doăra Ana Greavu, Ioan Hudișan, I. Greavu, toți din Topârcea, Manta, student, Sighișoara, Gedeon Henteș, inv., Ocna, Iuliu Henteș, Ocna, Dumitru Mosora, ec., Seliște, Victor Grindean, teolog, Sibiu, N. Ticăciu, I. Giurca, teol. din Colun, I. Neamț, ped., Ilie Tanasă, Ilie Mușin, Nic. Fara, Ioan Pop, studenți, Ludoș, doăra Ana Orăștean, Nicolae Farcaș, Ioan Preda, teologi, Ioan Orăștean și N. Orăștean, studenți, Apoldul-mic, Ioan Boian, I. Fian, Maria Dordea, Ana Fleșeriu, câte 1 cor.; Andrei Blot, 80 bani; I. Dan, Ilie Rău, Augustin Henteș, Dum. Opriș, studenți și Maria Greavu, câte 60 bani.

Pe acesta cale primescă marinimoșii contribuenți mulțămire noastră.

Tot aici ne ținem de plăcută datorință a constata, că dl Dr. N. Vecerde, din iubirea ce o are față de comuna natală a sa, Topârcea, deja și până acum a mai contribuit la biblioteca noastră populară cu 10 cor. în bani, 35 bucăți cărți acomodată și cu abonarea pe seama bibliotecii a revistei „Transilvania“ pe timp nedeterminat.

Deasemenea dl Nicolae Macrea, contabil în Hunedóra, născut în Topârcea, pe lângă unele cărți donate, pe anul 1901 a abonat pe numele bibliotecii „Folia Poporului“.

Aceste fapte se laudă de sine.

Topârcea, în 20 August 1903.

Comitetul aranjator.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea.

Posta redacțiunei.

Nisus. E foarte binevenită. Se va publica însă numai presta vre-o 2—3 săptămâni.

Schimbare de local.

Din cauza localităților strimte din strada Rațelor m'am strămutat în casa mea proprie strada margareta 8.

Aducând această la cunoștința onoratului public român, îmi iau voie totodată a l ruga pentru binevoitorul sau sprijin și pe mai departe.

Cu stimă

[199] 1—6

Emil Petruțiu

templariu de construcție și mobile.

Nr. 434

[201] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Zarand, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Mestecan, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.

2. Juncul, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.

3. Tătarești—Prihodești, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

Aspiranții la vre-unul din aceste posturi învățătoarești, au a și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigore, în termenul sus arătat, subsemnatului oficiu, protopresbiterat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Zarand. Brad, în 8 August 1903.

Georgiu Părau
adm. prot.

Nr. 767 1903.

[176] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători din comunele însemnate mai jos, în protopresbiteratul Târnava, la ordinul consistorial nr. 7076 școl. din 10 Iulie a. c. se descrie concurs cu termen de 30 zile.

1. Boian, 2 posturi, cu salariu de câte 600 cor., cuartir și lemne de foc, cum și grădina de legumi.

2. Crăciunel, un post, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne.

3. Heria, un post, cu salariu de 600 cor., cuartir, lemne de foc și grădina de legumi.

Concurenții au să și așternă petițiile conform legilor în vigore la subsemnatul oficiu protopresbiterat (u. p. Küküllővár) în termenul fixat, a se prezenta în vre-o Duminecă ori sâmbătă la biserică spre a și arăta desteritatea în cântări, și cari pe lângă plata din concurs, ar mai face pretențiuni și la cuineenale, după anii serviți în alte comune, au să și espună acele pretențiuni în petițiile lor de concurs pentru-ca comunele să se știe oriente la alegere.

Cetatea-de-baltă, 16 Iulie, 1903.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 568/1903

[175] 3—3

Concurs din oficiu.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Unguraș, în urma ordinului Preav. Consistoriu arhiepiscopesc din 26 Iunie c. nr. 6568 școl., se descrie concurs din oficiu cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bodia, cu salariu anual de 600 cor., din cari 300 cor. prin repartitiune pe popor și 300 cor. din ajutorul de stat, ce speră să parochia a l primi.

2. Ciurnena, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitiune pe popor.

3. Galpuia, cu salariu anual 600 cor. prin repartitiune pe popor, cuartir și grădina.

4. Miluan, cu salariu anual de 600 cor., din care 368 cor. prin repartitiune pe popor, 200 cor. din victuale (80 vici cucuruz) și cuartir.

5. Unguraș, cu salariu anual de 600 cor., din care 380 cor. prin repartitiune pe popor, 220 cor. ajutoriu de stat și cuartir după aducerea lui în stare de a se folosi.

Refectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta înainte de alege în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică, spre a și arăta desteritatea în cântări, având a înfățișa cor și a cânta cu școlarii la s. liturgie.

Cei cu serviciu au a se declara în rugarea de concurs despre susținerea drepturilor lor la cuineenali spre orientarea alegătorilor. Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigore, sunt a se așterne subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român Unguraș.

Fizeș-Sânpetru, 14/27 Iulie, 1903.

Pavel Roșca
protopresbiter.

In atențiunea p. t. dame!

Vîndare cu prețuri foarte reduse

la C. Nedelk, Sibiu, piața-mare nr. 2.

Se atrage atențiunea p. t. dame în mod deosebit asupra marelui deposit cu stoffe de haine pentru dame, de vară, toamnă și iernă, cu tot felul de podôbe și accesorii, cum și cu un însemnat număr de jachete și mantaue

[200] 1—3

cu prețuri foarte reduse.

La comanda pentru jur trimit agentul cu colecție de mustre, sau vin eu însuși.

TELEGRAMĂ!!

Așezământ nou

de

Confecțiune pentru domni și dame

— bogat asortat —

Esecutarea cea mai modernă și mai fină.

Este în interesul fie-căruia a se convinge despre prețurile mele foarte moderate și despre serviciul solid.

Pentru binevoitorul sprigin se rîgă, cu distinsă stimă

B. Ascher

Confecțiune pentru domni și dame, Deposit de albituri, pâlării și de giamantane

[196] 2—3

Medias (Medgyes) Forkeschgasse nr. 3.

Nr. 715.

[182] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu din parochia Cristis, tractul protopresbiterat Turda, se descrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele: salariu 600 cor., parte din repartitiune, parte din folosirea eventual esarëndarea unor pământuri; cuartir în natură și grădina.

Alesul va provede și cantoratul.

Cererile instruite în regulă să se așternă în termenul deschis subsemnatului oficiu, de la care se pot lua și informațiuni mai speciale.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Turda în conțelegere cu comitetul parochial.

Turda, 20 Iulie 1903.

Jovian Murășian
protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph este cea mai bună vopsală de podine.

DAUERHAFT, GERUCHLOS, SOFORT TROCKNEND

Veritabilul lac Christoph

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

face cu puțință a unge podinele fără de a deranja odăile, fiind-că se evită mirosul neplăcut, propriu colorii și lacului de oleiu, care se svătă încet și e lipicios. Folosirea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podinele, cari se pot șterge cu rize umede, fără să perdă luciul. — Se deosebesco:

lac lucitor colorat de podine,
brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere ca oleiul și dă luciul deosebit deopotrivă la podine noue și vechi. Acopere pe deplin pete vechi, vâpsăla anterioară, etc.; și

lac lucitor curat (necolorat)
pentru podine noue și parchete, care dă numai luciul. Mai cu seamă pentru parchete și podine de tot nou, unse deja cu colorii de oleiu. Dă numai luciul și nu ascunde modelul lemnului.

Colli postali circa 35 m. patr. (2 odăi mijlocii) fl. 5-90 v. a.

In toate orasele unde sunt depozite, comanda directă vor fi transmise acestora; vâpsiri de model și prospecte gratuit și franco. La comenzi este a se lua soma precis la firmă și marca firmei, fiind-că acest fabricat existent din 1850 se imităză mult și se falsifică, în cât se pune în comerț o marfă slabă, care nu corespunde scopului.

Francisc Christoph
inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de podine.

Praga-K. Berlin, NW.

Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz.

Orăștie: Kercsed G. Făgăraș: J. Jaros.

Medias: Martin Schemmel.

[182] 7—15

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

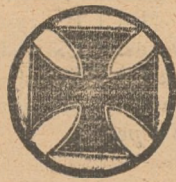
nr. 86967.

Nu e mijloc secret

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-cine încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deo-are-că „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espeditie din centru și locul de vîndare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V

colțul strada Kálmán.

Nr. 757 1903

[178] 3—3

Concurs

Pentru întregirea vacantei parochii Șpálnaca, în protopresbiteratul Târnava, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cîla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții și pot lua informațiuni de la oficiul protopresbiterat subsemnat.

Cererile de concurs au să se așternă instruite conform normelor în vigore până la termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat (u. p. Küküllővár), având petenții a se prezenta poporului în biserică pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 14 Iulie 1903.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv — oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

[180] 3—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia a II-a de clasa a III-a din Tâlmăcel cu filia Talmăciu, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avé a și așterne suplicile concursuale instruite conform legilor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis. Pentru ca să și documenteze desteritatea în cântări și tipic, și a se recomanda poporului prin o vorbire din textul evangheliei, să se presinte în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică înainte de ziua alegerii.

Din ședința comitetului parochial ținută la 20 Iulie 1903.

Tâlmăcel, în 20 Iulie, 1903.

Dimitrie Sécăria Nicolae Sécăria
paroch și president. not. ad hoc.

Nr. 793.

In conțelegere cu oficiul protopresbiterat tractual.
Sibiu, 22 Iulie 1903.

In absența protopresbiterului:

Mateiu Voileanu
ases. cons.

Nr. 280 1903

[197] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători de la școlile comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Bistrița, se publică concurs cu termenul până la 20 August a. c. st. v.

1. Borgo-Mijloceni, cu salariu anual de 600 cor. din fondul școlar, cuartir, grădina de legume și lemne de foc.

2. Chintelnic, cu salariu de 600 cor. de la popor, cuartir și grădina de legume.

3. Șimontelnic, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și grădina de legume.

Petenții au a și înainta suplicile instruite conform legilor în vigore la oficiul protopresbiterat subsemnat. Preferiți vor fi pedagogii absoluți, desteri și în cântări de a pute face coruri.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Bistrița, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Bistrița, 30 Iulie 1903.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 845/1903

[198] 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de clasa I a Sibiu, suburbii inferior, devenit vacant prin alegerea fostului paroch Constantin Dimian de protopresbiter în tractul Treiscaune, se descrie prin această concurs cu termen de 30 zile compute de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cîla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Suplicile concursuale instruite cu observarea strictă a dispozițiilor din Regulamentul pentru parochii § 15 a), sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Refectanții la acest post vor avé a se prezenta înainte de alege în vre-o Duminecă ori altă sâmbătă în biserică acestei parochii spre a și dovedi aptitudinea lor pentru înalta misiune a preoției ca luminători ai poporului. Sibiu, în 7 August 1903.

In conțelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sibiu.

Ioan Papiu
protopresb.